

Voornemen decentralisatie uitkering 2020-2022 inzake het voorkomen van discriminatie naar herkomst en bevorderen samenleven

In 2019 heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) samen met de VNG het initiatief genomen voor het programma 'Divers & inclusief'. Het programma 'Divers & inclusief' gaat samen met gemeentebestuurders op zoek naar antwoorden en handelingsperspectieven op vraagstukken, gerelateerd aan de snel veranderde bevolkingssamenstelling van de afgelopen decennia. Het samenleven in het diverse Nederland gaat vaak goed, maar de herkomst van Nederlanders is één van de scheidslijnen waarop verschillende vraagstukken spelen. Het lokale bestuur heeft bij deze vraagstukken een belangrijke rol te vervullen. De inzichten en antwoorden die in het programma 'Divers & inclusief' worden opgehaald, worden beschikbaar gesteld op <https://vng.nl/rubrieken/onderwerpen/diversiteit-en-inclusie>.

Eén van de vraagstukken die gerelateerd is aan een diverse bevolkingssamenstelling is discriminatie naar herkomst. In 2019 constateerde de WRR dat in buurten waar de verscheidenheid naar herkomst hoog is, de buurtbewoners de buurtverhoudingen als minder cohesief beoordeelden en zich minder thuis voelden. Het SCP constateerde eerder dat Nederlanders met een niet-westerse achtergrond zich de afgelopen 10 jaar minder thuis voelen in Nederland. En bij Nederlanders zonder migratie-achtergrond kan culturele pluriformiteit leiden tot een gevoel van gebrek aan houvast of herkenning en tot verliesgevoelens. Dit kan leiden tot negatieve beeldvorming over elkaar, discriminatie en uitsluiting. Recente cijfers over (ervaren) discriminatie¹ tonen aan dat discriminatie naar herkomst een van de meest voorkomende gronden is waarop gediscrimineerd wordt. Dat het onderwerp leeft in de samenleving blijkt wel uit de grote hoeveelheid demonstraties tegen discriminatie en racisme in Nederland van de afgelopen weken.

Uit onderzoek blijkt dat 'sociaal contact' belangrijk is voor, onder andere, het tegengaan van negatieve beeldvorming over elkaar en daarmee discriminatie en uitsluiting. Dat 'sociale contact' kan op verschillende manieren gestalte gegeven worden. Het Kennis Instituut Samenleven en Integratie (KIS) <https://www.kis.nl> heeft de afgelopen jaren een stevige kennisbasis opgebouwd over het voorkomen van discriminatie en het bevorderen van effectief sociaal contact. Zo heeft KIS een dossier ontwikkeld 'Wat werkt bij het verminderen van discriminatie' en een handreiking en e-learning 'van polarisatie naar verbinding' met daarin een overzicht van mogelijke interventies. Een dossier 'wat werkt bij sociaal contact' is in ontwikkeling.

Er is veel maatschappelijk initiatief gericht op het voorkomen van discriminatie en het bevorderen van het samenleven in diversiteit. Zo zijn er maatschappelijk organisaties die dialoog- of 'peer to peer' bijeenkomsten organiseren, of die initiatieven nemen in het bevorderen van de ontmoeting tussen mensen met verschillende achtergronden of het elkaar beter leren kennen.

Het ministerie heeft een voornemen voor een decentralisatie uitkering om daarmee maatschappelijk initiatief te stimuleren, dat discriminatie naar herkomst kan vóórkomen of gericht is op respectvol leven met elkaar in Nederland (met inachtneming van de maatregelen met betrekking tot Covid-19). Onder respectvol leven wordt verstaan:

- Dat men begrijpt dat we leven in een divers Nederland (wat betreft religie, levensovertuiging en ras).
- Dat men respect heeft voor elkaars overeenkomsten én verschillen.
- Dat men open voor elkaar staat.
- Dat men het vanzelfsprekend vindt dat men Nederland samen vormgeeft.

Gemeenten kunnen met bijgaand aanvraagformulier aangeven in aanmerking te willen komen voor de voorgenomen uitkering. Om het evidence based werken te stimuleren, dat wil zeggen dat gebruik wordt gemaakt van (wetenschappelijke) kennis over 'weten wat werkt', zal het Kennisinstituut Samenleven en Integratie gemeenten ondersteunen bij de uitvoering van de decentralisatie uitkering, en hen voorzien beschikbare (wetenschappelijke) kennis over werkzame mechanismen of elementen ter voorkomen van discriminatie naar herkomst of stimuleren van sociaal contact.²

¹ SCP-publicatie Ervaren discriminatie in Nederland II, Den Haag (april 2020). Rapportage Discriminatiecijfers 2019, www.discriminatie.nl.

² <https://www.kis.nl/publicatie/wat-werkt-bij-het-verminderen-van-discriminatie> of dossier 'wat werkt bij sociaal contact' (in ontwikkeling (KIS)) https://www.movisie.nl/wijndewijk?utm_campaign=MovisieMail&utm_content=020519&utm_source=Nieuwsbrief&utm_medium=email <https://www.movisie.nl/databank-effectieve-sociale-interventies>

Deze voorgenomen decentralisatie uitkering is daarmee een concrete bouwsteen in het grotere streven naar een meer inclusieve samenleving.